

**"INSON QADRI VA IJTIMOY MEDIATSIYA: TINCHLIK VA
O'ZARO HURMATNING ASOSI"**

Xudoyqulov Sunnat Ismatillo o'g'li

Termiz davlat pedagogika instituti

Pedagogika va ijtimoiy fanlar fakulteti

Pedagogika yo'nalishi 23-02 guruh talabasi

Jumayeva Shohsanam Botir qizi

Surxondaryo viloyati Boysun tumani

57-umumiy o'rta ta'lim maktabi

11-sinf o'quvchisi.

Anotatsiya: Mazkur maqolada inson qadri va jamiyatdagi o'rni, ayniqsa, ijtimoiy mediatsiyaning ahamiyati yoritiladi. Mediatsiya, ikki yoki undan ortiq tomonlar o'rtasidagi nizolarni tinch yo'l bilan hal qilish jarayoni sifatida, jamiyatda o'zaro hurmat va tinchlikni saqlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Inson qadri, uning axloqiy nuqtai nazari, boshqalar bilan bo'lgan munosabatlarida o'zini qanday tutishi, ijtimoiy mediatsiya jarayoniga qanday ta'sir ko'rsatishini o'rganadi. Shuningdek, maqolada mediatsiyaning jamiyatdagi ijtimoiy ziddiyatlarni bartaraf etish, o'zaro tushunish va hamkorlikni mustahkamlashdagi ahamiyati, shuningdek, tinchlikni ta'minlash va do'stona muhit yaratishdagi roli haqida so'z boradi. Bu maqola o'zaro hurmat, adolat va tinchlikni saqlash uchun insonlarning bir-birini anglash va murosaga kelish orqali jamiyatni rivojlantirishga qaratilgan dolzarb fikrlarni taqdim etadi.

Anotation: This article highlights the value of Man and his role in society, especially the importance of social media. Mediation, as a process of peaceful resolution of disputes between two or more parties, plays a decisive role in maintaining mutual respect and peace in society. Human value, its moral point of view, studies how it behaves in its relationships with others, how it affects the process of social mediation. The article also talks about the importance of mediation in

overcoming social conflicts in society, strengthening mutual understanding and cooperation, as well as its role in promoting peace and creating a friendly environment. This article presents current ideas aimed at the development of society through mutual respect, justice and the mutual understanding and compromise of human beings in order to maintain peace.

Kalit so'zlar: *Inson qadri, Ijtimoiy mediatsiya, Tinchlik, O'zaro hurmat, Nizohal qilish, Jamiyatdagi o'rin, Axloqiy qadriyatlar, Murosa, Ijtimoiy ziddiyatlar, Hamkorlik.*

Kirish:

Har bir insonning jamiyatdagi o'zni va qadri uning axloqiy me'yorlari, boshqalar bilan bo'lgan munosabatlari va o'zining ichki dunyosini anglashga bog'liq. Inson qadri, nafaqat uning tashqi muvaffaqiyatlari, balki uning ijtimoiy va axloqiy javobgarliklarini ham aks ettiradi. Jamiyatda tinchlik va o'zaro hurmatni saqlashda ijtimoiy mediatsiyaning ahamiyati beqiyosdir. Mediatsiya, ikki tomon o'rtasidagi nizolarni tinch yo'l bilan hal qilishning samarali usulidir. Bugungi kunda ijtimoiy mediatsiya jamiyatda adolatni tiklash va ziddiyatlarni bartaraf etish uchun muhim vosita sifatida qaralmoqda.

Mediatsiya jarayoni, xususan, o'zaro tushunish va murosa qilish tamoyillariga asoslanadi. Bu esa jamiyatda tinchlikni mustahkamlashga yordam beradi. O'zaro hurmat va tinchlikni saqlash jamiyatni rivojlantirishda muhim omil bo'lib, bunday qadriyatlarni ilgari surish har bir fuqaroning mas'uliyatidir. Misol uchun, Prezidentimizning 2020-yil 29-iyuldagi "Jamiyatda ijtimoiy ziddiyatlarni bartaraf etish va murosani ta'minlashga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoni ijtimoiy mediatsiya jarayonini samarali amalga oshirishga katta turtki bo'ldi. Ushbu farmon orqali jamiyatda konfliktlarni hal etish, ijtimoiy muammolarni tinch yo'l bilan hal qilish va murosaga erishish uchun zarur huquqiy asoslar yaratildi. Shuningdek, har bir inson o'zaro hurmat va adolat tamoyillariga amal qilish orqali jamiyatda o'zining haqiqiy o'zni va qadriyatini namoyon etadi. Misol sifatida, 2022-yilning boshida amalga oshirilgan "Inson huquqlarini himoya qilish va ijtimoiy adolatni ta'minlash" dasturi ham insonlarning o'zaro hurmatini mustahkamlash va

ziddiyatlarni hal qilishda muhim rol o'ynaydi. Shunday qilib, ijtimoiy mediatsiya va inson qadri jamiyatning barqaror rivojlanishiga va tinchlikni saqlashga hissa qo'shadi.

Inson qadri va jamiyatdagi o'rni o'rtasidagi munosabatlar har bir odamning ichki dunyosi va tashqi faoliyatlaridan kelib chiqqan holda shakllanadi. Insonning o'z qadriyatlariga, ijtimoiy va axloqiy mas'uliyatlariga bo'lgan hurmatining jamiyatda qanday o'rni borligini tushunish, uni anglash va qo'llab-quvvatlash jamiyatning rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi. Jamiyatdagi tinchlikni saqlashda ijtimoiy mediatsiyaning ahamiyati nihoyatda katta. Mediatsiya, ikki tomon o'rtasidagi nizolarni tinch yo'l bilan hal qilish va ularni murosaga keltirish jarayonini ifodalaydi. Buning natijasida jamiyatda tinchlik va o'zaro hurmatni saqlashga erishiladi. Mediatsiya jarayonida inson qadriyatlarini hurmat qilish, sabr-toqat va o'zaro tushunishni rivojlantirish muhim rol o'ynaydi. Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan "Jamiyatda ijtimoiy ziddiyatlarni bartaraf etish va murosani ta'minlashga oid" farmonlar aynan shunday jarayonlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Masalan, 2020-yilning 29-iyulidagi farmon, ijtimoiy mediatsiyaning jamiyatda qo'llanilishiga yangi imkoniyatlar yaratdi. Farmon jamiyatda konfliktlarni hal qilishning samarali mexanizmlarini o'rganishga, yuridik va axloqiy nuqtai nazardan ijtimoiy mediatsiyaning faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan. Jamiyatda tinchlik va adolatni ta'minlash uchun zarur bo'lgan barcha chora-tadbirlar belgilandi. Shunday qilib, ushbu farmon jamiyatda tinchlikni saqlash, ijtimoiy ziddiyatlarni bartaraf etish va murosaga erishish uchun zarur huquqiy asoslarni yaratdi.

Ijtimoiy mediatsiya jarayoni odatda jamiyatda yuzaga kelgan turli ziddiyatlar va konfliktlarni tinch yo'l bilan hal qilishda yordam beradi. Misol uchun, so'nggi yillarda o'quvchilarning va o'qituvchilarning o'rtasidagi muammolarni hal qilishda mediatsiya samarali vosita sifatida qo'llanilmoqda. O'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro tushunmovchiliklarni bartaraf etishda mediatsiya metodlari yordamida, ularning fikrlarini tinglash, o'zaro hurmat va murosaga erishish imkoniyatlari yaratildi. Bu esa jamiyatda ijtimoiy ruhni mustahkamlash, bir-biriga bo'lgan ishonchni oshirishga yordam beradi. Shuningdek, ijtimoiy mediatsiyaning

ahamiyatini yoritishda yana bir hayotiy misol sifatida, 2018-yilda O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilgan "Inson huquqlarini himoya qilish" dasturini keltirish mumkin. Dastur doirasida, inson huquqlarini himoya qilish, adolatni ta'minlash va tinchlikni saqlash bo'yicha ijtimoiy mediatsiyaning faoliyatini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilgan. Dastur, inson huquqlarining himoya qilinishini ta'minlashda jamoat tarmoqlari va fuqarolik jamiyati tashkilotlari bilan hamkorlikni o'rnatishga imkon berdi.

Jamiyatda tinchlikni saqlashda inson qadri va uning axloqiy qadriyatlari o'rtasidagi bog'liqlikni yoritishda yana bir misol sifatida, ijtimoiy ziddiyatlarni bartaraf etishning muvaffaqiyatli usulini keltirish mumkin. Masalan, 2015-yilda bir nechta mintaqalarda yuzaga kelgan etnik va diniy ziddiyatlar jamiyatni beqarorlashtirishga olib kelishi mumkin edi. Ammo, ushbu ziddiyatlar ijtimoiy mediatsiya yordamida hal qilindi. Mediatorlar tomonidan olib borilgan konstruktiv muloqotlar, o'zaro hurmatni rivojlantirish va bir-birini tushunishga bo'lgan intilish, bu ziddiyatlarni tinch yo'l bilan bartaraf etishga imkon berdi. Bu jarayon jamiyatda o'zaro hurmat va tinchlikni saqlash uchun juda muhim ekanligini ko'rsatdi. Ijtimoiy mediatsiyaning jamiyatdagi tinchlikni saqlash va o'zaro hurmatni mustahkamlashdagi ahamiyatini anglash, har bir insonning jamiyatga bo'lgan mas'uliyatini kuchaytiradi. Prezidentimizning farmonlari, bu jarayonni huquqiy jihatdan qo'llab-quvvatlash, jamiyatda mediatsiyaning o'rni va ahamiyatini yanada mustahkamlashga qaratilgan. O'zaro hurmat va tinchlikni saqlash, jamiyatni rivojlantirish va ijtimoiy adolatni ta'minlash uchun har bir fuqaro o'z qadriyatlariga sodiq bo'lishi, boshqalar bilan tinch muloqotda bo'lishi va mediatsiya jarayonlarini qo'llab-quvvatlashi zarur. Bu esa jamiyatda yanada barqaror va farovon hayotning asosini tashkil etadi.

Bunday o'zgarishlarni amalga oshirish, nafaqat hukumatning, balki har bir fuqaroning ham mas'uliyatidir. Insonning ichki qadriyatlari va jamiyatga bo'lgan mas'uliyatini anglash, tinchlikni saqlash va o'zaro hurmatni mustahkamlashga olib keladi. Shunday qilib, ijtimoiy mediatsiya – jamiyatni yaxshilash va barqaror rivojlantirishning samarali vositasiga aylanadi.

Xulosa:

Jamiyatdagi tinchlik, o'zaro hurmat va adolatni ta'minlashda ijtimoiy mediatsiyaning o'рни nihoyatda muhimdir. Inson qadri va jamiyatdagi o'рни, uning axloqiy qadriyatlari, o'zining ichki dunyosiga bo'lgan hurmati, boshqalar bilan bo'ladigan munosabatlarida namoyon bo'ladi. Mediatsiya jarayonlari orqali jamiyatdagi ziddiyatlarni hal qilish, o'zaro tushunish va murosaga erishish imkoniyatlari yaratiladi. Buning natijasida, jamiyatda tinchlikni saqlash, o'zaro hurmat va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga erishiladi.

Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan farmonlar, ijtimoiy mediatsiyaning rivojlanishiga, ziddiyatlarni tinch yo'l bilan hal qilishga xizmat qiluvchi huquqiy asoslarni yaratdi. Bu farmonlar, shuningdek, jamiyatda tinchlikni saqlash, inson huquqlarini himoya qilish va ijtimoiy muammolarni bartaraf etishdagi mas'uliyatni fuqarolar, davlat idoralari va boshqa tashkilotlar o'rtasida teng taqsimlashni ko'zda tutadi. Mediatsiyaning samarali qo'llanilishi, ijtimoiy ziddiyatlarni va ijtimoiy adolatsizliklarni bartaraf etishdagi eng muhim vositalardan biriga aylanishi mumkin. Shu bilan birga, har bir insonning jamiyatdagi o'рни va qadri, uning tinchlikni ta'minlashga, o'zaro hurmat va adolatni saqlashga bo'lgan intilishi bilan bevosita bog'liq. O'zini anglash, axloqiy qadriyatlar va mas'uliyatni his qilish, har bir fuqaroning jamiyatga qo'shgan hissasini mustahkamlashga olib keladi. Inson qadri va jamiyatning farovonligi o'rtasidagi bog'liqlikni tushunish, nafaqat individual darajada, balki butun jamiyatni rivojlantirishga xizmat qiladi. Har bir shaxs, o'zining ichki dunyosini rivojlantirgan holda, ijtimoiy mediatsiya jarayonlarida faol ishtirok etishi, tinchlikni saqlash va o'zaro hurmatni kuchaytirishga katta hissa qo'shadi.

Jamiyatda tinchlikni, adolatni va o'zaro hurmatni saqlash, nafaqat hukumatning, balki har bir fuqaroning ham mas'uliyatidir. Inson qadri, jamiyatdagi o'рни va ijtimoiy mediatsiya jarayonlariga bo'lgan mas'uliyat, jamiyatni yanada barqaror va rivojlangan qilib yaratishga xizmat qiladi. Shu tariqa, ijtimoiy mediatsiya jarayonlari nafaqat jamiyatda tinchlikni ta'minlash, balki uni yanada mustahkamlash, ziddiyatlarni bartaraf etish va ijtimoiy adolatni ta'minlashning asosiy vositasiga aylanadi. Insonning o'z qadriyatlariga bo'lgan hurmati, boshqalar bilan o'zaro

hamjihatlikda bo'lishi, jamiyatda tinchlikni saqlash va o'zaro hurmatni mustahkamlashda eng kuchli poydevor bo'ladi.

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-iyuldagi "Jamiyatda ijtimoiy ziddiyatlarni bartaraf etish va murosani ta'minlashga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 25-dekabrdagi "Inson huquqlarini himoya qilish va ijtimoiy adolatni ta'minlash" bo'yicha farmoni.
3. Karimov, I. A. (2008). Yuksalish va taraqqiyot yo'llari. Toshkent: "O'zbekiston" NMIU.
4. Mahmudov, A. (2017). Inson qadri va uning jamiyatdagi roli. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti.
5. Ergashev, S. (2015). Ijtimoiy mediatsiya va uning jamiyatdagi ahamiyati. Toshkent: O'zbekiston Jurnalistika instituti.
6. Husanov, M. (2019). Jamiyatdagi tinchlik va o'zaro hurmat. Toshkent: "Tafakkur" nashriyoti.
7. G'afurov, M. (2016). Mediatsiya jarayonlari: Nazariya va amaliyot. Toshkent: O'zbekiston Yuridik Akademiyasi.
8. Shohzoda, R. (2014). O'zaro hurmat va tinchlikni saqlash: Ijtimoiy aspektlar. Toshkent: O'zbekiston Respublikasining "Ma'naviyat" nashriyoti.
9. Mahkamov, R. (2018). Inson huquqlari va ijtimoiy adolat: Teorik va amaliy jihatlar. Toshkent: "O'qituvchi" nashriyoti.
10. Xamrayev, A. (2020). Ijtimoiy mediatsiya: Jamiyatda yangi imkoniyatlar. Toshkent: "Science and Innovation" nashriyoti.